

הישיבה המאה-שמונים-וארבע של הכנסת העשירית

יום שלישי, כ"ג באדר התשמ"ג (8 במרס 1983)

ירושלים, הכנסת, שעה 11:02

א. מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

מוזכר הכנסת ש' יעקבסון:

ברשות היושב-ראש הנני מתכבד להודיע, כי להצעת חוק רס"ח – חוק חינוך ממלכתי (תיקון) (לימוד הלשון הערבית), התשמ"ג – 1982, ייתוספו שמוותיהם של חברי הכנסת מרדכי וירשובסקי, עקיבא נוף ומיכאל קליינר.

היו"ר מ' כהן-אבידב:

בעזרת ה', אני מתכבד לפתוח את ישיבת הכנסת.

הודעה למוזכר הכנסת.

ב. הצעה לסדר-היום

מותה של אסתר אוחנה בעקבות זריקת אבנים ביהודה ובשומרון

היו"ר מ' כהן-אבידב:

אבדוק ואחליט בהתאם לחקנון.

אמנון רובינשטיין (שינוי – מפלגת המרכז):
אולי כדאי לצלצל שוב בפעמוני?

היו"ר מ' כהן-אבידב:

צלצלו כמה פעמים. חברי הכנסת גם יודעים שבשעה 11:00 נפתחת הישיבה. כאתי באיחור של שתי דקות, במיוחד, כי איש לא היה כמעט באולם.

היו"ר מ' כהן-אבידב:

חברי הכנסת, אנו נגשים להצעות לסדר-היום. נעבור לנושא, מותה של אסתר אוחנה בעקבות זריקת אבנים ביהודה ובשומרון. אני מבין שחבר הכנסת חנן פורת איננו באולם. ניגש, אם כן, להצעה הבאה.

מאיר רילנר (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
האם ההצעה נמחקת מסדר-היום או לא?

ג. הצעה לסדר-היום

א-השקט השורר בשטחים

חושב שהבעיה איננה רק א-השקט השורר בשטחים, אלא א-השקט השורר בלבתייהם של רבים מאזרחי ישראל, ובוודאי א-השקט בלבי שלי על מה שמתרחש היום בשטחים, על האיבה ההולכת וגוברת בינינו לבין תושבי השטחים ועל העובדה שאנחנו נדחפים למעשים שהם זרים לצורת החשיבה שלנו כבני-אדם, כיהודים, והם זרים גם, במידה רבה, להתנהגותה של החברה בישראל.

אדוני היושב-ראש, נשמעים בגדה רברים שלא הושמעו מעולם עד עתה, התבטאויות חריפות ביותר, המלוות לאחר מכן גם כמעשים שהם חריגה מכל מה שידענו בעבר. אולי היו בעבר התפרצויות פה ושם, אבל עכשיו הדברים מתחילים לקבל צורה של התנהגות שיטתית, כוללת ועקבית. אנחנו שומעים שתושבי מדינת ישראל שבחרו לגור שם מתחילים לצעוק לעבר התושבים בגדה רברים שלא השמיעו בעבר. הם גם מוכנים לעשות פעולות של החגרות בתושבים בצורה שמראה עד כמה אנחנו חזקים, עד כמה אנחנו מוכנים ל"צפצף" על כל המוסכמות של שמירת דו-קיום של שלום שעליו רוכזר כה רבות. אם באים לתוך כפר ערבי אנשים בראשותו של לוינגר – כבר אני מדבר על מאיר כהנא אלא על הרב לוינגר, שנושא משרה רשמית במוסדות המוסמכים של יהודה ושומרון – ומשמיעים אזהרות לתושבי הדרהיה, מאימים עליהם

היו"ר מ' כהן-אבידב:

אנחנו עוברים להצעה לסדר-היום: א-השקט השורר בשטחים. ראשון הדוברים יהיה חבר הכנסת מרדכי וירשובסקי, כבקשה. חבר הכנסת וירשובסקי:

מרדכי וירשובסקי (שינוי – מפלגת המרכז):

אדוני היושב-ראש, הבעיה שלי איננה המספר המועט של חברי הכנסת באולם, אלא היעדרו של שר הביטחון החדש מהאולם. רציתי לדבר באוזניו, יש לי תקווה בלב שהוא, בניגוד לקודמו, מסוגל להבין את הדברים שאומר. אולי הוא יביא לאיזה תיקון קל במצב השורר בשטחים. שר הביטחון הוא שביקש להקדים את העלאת הנושא לשעה הזאת, אני מכבד את הבקשה. אף כי יש נושאים אחרים על סדר-היום. הייתי מבקש שייעשה מאמץ ששר הביטחון יבוא לאולם.

היו"ר מ' כהן-אבידב:

נשהדל, אבקש להתחיל בהצעה לסדר-היום.

מרדכי וירשובסקי (שינוי – מפלגת המרכז):

אתחיל, כמצוות היושב-ראש, בהצעה לסדר-היום.

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הנושא שעל סדר-היום הוא א-השקט השורר בשטחים, אבל, אדוני היושב-ראש, אני

ציבור האומר שהמוסר אינו ניתן לחלוקה. שאם אנתנו נוהגים שלא כדון ובאימוסריות כלפי אנשים שהם בשטח הכבוש. נגיע להתנהגות כזו של איש כלפי אחיו בתוך שטח מדינת ישראל.

אדוני היושב ראש, אני רוצה לקרוא קטע אחת מכתבה מאת הכתב דן ארקין, שהופיעה ביום שישי בעיתון "מעריב".

היו"ר מ' כהן-אבידב:

חבר הכנסת וירשובסקי, אני מבין שהכתבה ארוכה. נותרו לך עוד שתי דקות.

מרדכי וירשובסקי (שינוי — מפלגת המרכז):

לא, לא. אדוני היושב ראש, אתה יכול להירגע, לא אקרא את הכתבה כולה.

היו"ר מ' כהן-אבידב:

אני חייב להקפיד על הזמן, יש לנו זמן עד שחיים אחר-הצהריים.

מרדכי וירשובסקי (שינוי — מפלגת המרכז):

אדוני היושב ראש, אני בהחלט מקבל את ההערה. אני גם אבדוק איך תתייחס לאחרים.

היו"ר מ' כהן-אבידב:

סלח לי, אני רושם בדרך כלל את הזמן ואני אשתדל להקפיד על הזמן של כולם.

מרדכי וירשובסקי (שינוי — מפלגת המרכז):

אני מקבל זאת.

דן ארקין כתב ביום שישי האחרון ב"מעריב" את הדברים האלה: "בסלנג הצבאי שלנו קוראים לזה 'עקיצה'. מסיבות מסוימות מחליט מישור למעלה שצריך 'לטלטל' כפר מסרים, אפילו שר בו שקט זמן מה. עד מהרה ה'טלטול' נהפך ל'טרטור'. איך מבצעים את העקיצה? בחרים כפר מסרים ויוצאים לערוך בו חיפוש. אף שלא מחפשים דבר מסוים אצל חושב מסרים. לוקחים את מוכתר הכפר והוא בוחר באילו בתים לערוך את החיפוש. הולכים יחד עם המוכתר. דופקים בדלת והוא נכנס עם החיילים לחוך הבית. ההנחה כי אם יש לבעל הבית משהו להסתיר, הרי כאשר יזו דברים ודחיתים וחפצים תוך כדי חיפוש זה יתגלה. עוד הנחה — שמישהו מהתושבים 'ילחץ' ואם יש משהו כאמת, הוא כבר ילשין על מי שצריך".

המספר הוא מילואימניק צעיר, ותיק ביחידתו, קיבוצניק, וכבר כמה פעמים קרו לו דברים כאלה.

אדוני היושב ראש, אני יכול לקרוא כאן שצריך להפסיק את ההתנהגות, כי זה לא יעזור, אף כי זה בעצם הדבר שצריך זה לעשותו. עלינו להיות מוכנים לצאת מהשטחים מפני שרק זה יביא להפסקת האיבה הזאת. אני יודע שדברים אלה יפלו על אוזניים ערלות. מפני שלא זאת המדיניות של הממשלה. מדיניות שאני חולק עליה בכל נפשי ובכל מאודי. אעשה הכול כדי שמדיניות זו לא תימשך. אבל, אני יודע שבשלב זה אני מייצג כאן מיעוט. אבל, אני יכול לפנות את שר הביטחון החדש, שאנחנו מברכים אותו בדרכו החדשה, ואף לא התנגדנו לבחירתו; שהוא ייקח את הנושא הזה לירי. 'אפילו במצב הפוליטי הנוכחי אפשר למתן את צורת ההתייחסות ואת צורת ההתנהגות של הציבור הגרשם ושל החושבים הישראלים. בין שהם באים לשם כחוק ובין שהם באים לשם שלא כחוק. על-ידי הוראות אנושיות יותר ועל-ידי מדיניות נכונה אפשר לגרום לכך, שהאיבה לא תעמיק ואף ליותר מזה: לא רק שהאיבה לא תעמיק, אלא שהנורמה הכללית של הכבוד, לאדם, הכבוד לעם

ומבטיחים להם הבטחות ברורות ביותר, וגם מראים בהתנהגותם מה הם מעוניינים ומה הם מסוגלים לעשות להם — אדוני היושב ראש, זה לא צריך לעודד רק אישקט בשטח, כתגובה של הצד השני, ולא רק צעדים מצד כוחות הביטחון שלנו, אלא זה מעורר אצלי חרדה, לאן אנתנו צועדים ביחסים שלנו עם השכנים שלנו ונשכני מדינת ישראל הערבים.

אדוני היושב ראש, אני יודע שאפשר לבוא ולומר, שלמעשה זה איננו ברשות השלטון וזה איננו בהסכמת הממשלה. פה ושם השלטון מתערב אפילו, כדי למנוע עשיית דין על-ידי אזרחים; אבל, אדוני היושב ראש, כנסת נכבדה, לדעתי, במעשים שנעשים יש גם קשר לדברים שנאמרים ולנוהגות שנקבעות על-ידי גורמים חשובים ביותר במדינת ישראל. יוצרים סיטואציה שבה מה שקורה בשטח איננו דבר מנותק מדברים שהממשל ההיבני של ישראל מרשה אותם לעצמו.

אדוני היושב ראש, לפני זמן לא רב העיד הרמטכ"ל של מדינת ישראל בשבועה בבית-משפט, שהוא עוסק ב"טרטורים", שהוא נותן הוראות לביצוע "טרטורים", כלומר, לפעול נגד אנשים שאינם מעורבים במישרין בפעולות נגד יהודים בשטחים, אלא הורים של ילדים או של נערים שעשו פעולות כאלה, ול"טרטר" אותם, להיכנס לבתיהם, לעצור אותם, וכל זה, מפני שיהיה עובד על ערבים, ואחרי שהוא אומר את זה בשבועה בבית-המשפט, לא קמה זעקה מצד ראש הממשלה, או מצד שר הביטחון, טוב, משר הביטחון דאז איננו מצפה לזאת. הרי הוא היה המורה הרוחני של הרמטכ"ל, אבל, ציפיתי לכך, שראש הממשלה, הנחשב בעיני בריות רבות כדמוקרט, כאשר שמכין את הערכים של שלטון החוק ושל חיי אדם, יבוא וייתן מנה, יעיר הערה ויבקש את הרמטכ"ל על דבריו אלה. אלא מה? הוא לא עשה זאת, ולא רק שהוא לא עשה זאת, אלא הוא שיבח את הרמטכ"ל מעל הדוכן הזה, שעליו אני עומד עכשיו. הוא אמר שרפול, אותו רמטכ"ל, הוא לא רק חייל גדול בתולדות עם ישראל, אלא גם מחנך גדול.

ייתכן, שראש הממשלה התייחס בדברים אלה לפעולות החינוך שעשה הרמטכ"ל בצה"ל, כמו לימוד עברית ודברים אחרים לחיילים שונים או לשכבות של חיילים שנכנסו לצה"ל והחינוך שלהם היה לקר. אינני מבקר אותו על כך, אם כי אינני חושב שצה"ל צריך לעסוק בדברים אלה, אבל, אפילו אם היה הופך את כל חיילי צה"ל לפרופסורים באוניברסיטה ולבעלי תואר שני או שלישי, גם אז זה לא היה גורע מהדבר הנורא שהרמטכ"ל אמר אותו והוא, שמותר ל"טרטר" אנשים כי "זה עובד על ערבים", ואחר כך לקבל צל"ש מראש הממשלה מעל דוכן זה.

אם הדברים האלה נשמעים כך, הרי זה לא נעשה בחלל ריק וזה לא נעשה בחדרים סגורים. האנשים בשטחים קולטים זאת, הציבור הרחב קולט את זה. למה שנעשה בשטחים, וזריקת האבנים או הריות באוויר שפוצעות ילדה בת ארבע קוראים "פורים שפיל". עורך-ידוע בישראל, שהיה בעבר אחד הלהגים האמיצים נגד הממשל הרקוב, קם ואומר: הילדה הואת כלל לא נפצעה מכדורים, אלא רק מירי-שטחים. זה מחחיל להיות חלק מאותה אידיאולוגיה, שמותר ל"טרטר", שמותר לבוא אל אנשים, שבמקרה הטוב הם אולי "חיות דורגוליות", מונח שהשתרש לאחרונה מאז מלחמת לבנון. ואם הדברים האלה נאמרים, הרי הם נקלטים על-ידי מי שרוצה לקלוט אותם. והם הופכים לנורמה של התנהגות, ואנחנו נמצאים בעימות חריף מאוד, בתוך השטחים, ואנחנו נימצא בעימות חריף ביותר בתוכנו. מפני שיש ציבור שאינו מוכן למכל את הדבר הזה.

לא יוכלו לשאת חוסר מעש וחוסר תגובה, שאם לא כן נעבור על הציור ילא תעמוד על דם רעך".

שלושה ימים לאחר מכן מוטמן חומר נפץ בפתח מסגד בחברון. ישאלמא נתגלה היה גורם למותם של עשרות מתוך מאות המתפללים שבאו למסגד. זה היה בין שיש.

כשבת, 26 בפברואר, נורו יריות של מתפרעים מקריית-ארבע על בתים בחברון והיתה פגיעה בילדה. קראו לזה "פורים שפיל". השומרים טוענים שאינם יכולים לזהות את הירידים מכיוון שהם היו במסכות.

ביום שני, 27 בפברואר — יריות על רכב, אינם על הנהג שאם יודיע למשטרה ויבולע לו. כשנתפסים שני האנשים, מוצאים כי מספר המכונית רשום אצלם.

למחרת — הפגנת מתנחלים ליד מחנה הפליטים דהיישה. כוחות צבא מונעים את המתנחלים מלהיכנס למחנה. חושבי המחנה נמלטים מבתיהם בחד.

בשכם, באותו יום — כוחות הביטחון פיזרו מתפרעים ערבים בגז מדמיע ועצרו כמה חשודים.

ב"ג במרס, תושבי כרמל נכנסים לבית-הספר בכפר סמוך, יורים באוויר ועוצרים תלמידים.

ביום שישי, 4 במרס, נתגלה חומר נפץ סמוך להר-הבית. במקום שעוברים בו מאות מתפללים, נמנע אסון כבד.

ב"ג במרס — חפץ חשוד בחברון, ליד בית-הספר אברורשה, זאת, לאחר שורה של מטעני דמה בבניין קרוב לבניין הדסה ובחוף מכונת פריט.

זו רשימה של מעשי התנכלות של תושבים שגוטלים את החוק בידיהם. וכיצד הם נוטלים את החוק בידיהם? באמצעות נשק. באיזה נשק? בנשק שמסופק להם על-ידי צה"ל. מה אנחנו יודעים על הנשק הזה? אני מצטט מהעיתון "ידיעות אחרונות": "היורים השתמשו בתת-מקלע עוזי שצה"ל מחלק באורח חופשי (יחד עם רובים מסוג M16) בין התושבים היהודים של יהודה ושומרון לצורך מה שמכונה 'ביטחון שוטף'. אין זה מקרה ראשון בו מופעל נשק להגנה עצמית בפעולות נקם והתגרות בתושבים הערבים. ככל שניתן ללמוד מאירועי הימים האחרונים במחנות הבטחה בפעולות נקם בצמידות לקריאתו של הרב משה לוינגר מן השבוע שעבר לא להחשות ולנקום את דמם של יהודים שנהרגו או נפצעו מפגיעתם של ערבים. למעשה, לא קיים היום כל פיקוח צמוד על מקום הימצאם של כלי הנשק שניתנו על-ידי צה"ל לתושבי יהודה ושומרון. כלי הנשק עוברים מיד ליד ללא רישום ואיש מן המחזיקים בנשק צה"לי לא נדרש לעבור את הבדיקות של משטרת ישראל ושל משרד הבריאות. בצה"ל מודים היום כי חלוקת נשק-ביטחון-שוטף לאורחים לא נעשת על-פי הכללים לפיהם מבוצע רישום נשק במדינת ישראל, וכי יש פתח רחב לפעילות עצמית של רכז הביטחון — — —"

שר התקשורת מ' צפורי:

באיזה יישוב מיישובי הספר נערכת בדיקה כשנתונים נשק לתושבים? באיזה קיבוץ, באיזה מושב, באיזה יישוב?

אלעזר גרנות (המעריך):

ככל יישוב. אני מדבר על קיבוץ. אני חבר קיבוץ זה 31 שנים; אני יודע איך נערכת חלוקת נשק. עוד לא קיבלתי נשק בלי חתימה, עוד לא חתומי נשק בלי חתימה נוספת.

גאולה כהן (התחיה):

אותו דבר אצלם. קודם כול חותמים.

אחר, הכבוד לצלם, האנוש, שאנחנו כה התגאנו בו, הדברים האלה יישארו בשלמותם, כך שהם לא יהרסו אותנו.

בעוד אנחנו כוכשים את יהודה ושומרון, אנחנו נכבשים, למעשה, על-ידי נורמות איומות ביותר של הרס עצמי והרס הכבוד שהיה לנו, לאדם, לחירות האדם ולזכויותיו היסודיות. ולכן, אם איי אפשר לעצור את ההתנחלות ולהפסיק את הכיבוש, הרי אפשר לפחות להתנהג בצורה אנושית כפי שהיינו רוצים שמשטר הגזן ינהג כלפי אזרחיו בתוך גבולותיו. כי מה שקורה בשטחים לא נעצר בקו הירוק, והוא אוכל את כולנו. ואני אומר את זה ככאב לב, כי מה שקורה בשטחים, ובזאת אסיים את דברי, הוא דבר שאיני רוצה בו, אבל אני אחראי לו. ואם יעשו אתי חשבון בעתיד או אפילו בהווה, לא אוכל לומר שירי לא עשו את הדברים האלה, שלא ידו שפכו את הדם הזה, כי אני חלק מהמערכת של מדינת ישראל. כל פגיעה בנפשי ובמצפוני נעשית היום על-ידי הממשלה, ואם לא אתריע ולא אייבך נגד זה ואם לא אעשה הכול כדי לעצור את הדבר הזה, אני שותף לו.

לכן, עלינו אל הדוכן הזה, ואני פונה אליך, שר הביטחון: טפל בנושא הזה קודם כול: הוא חשוב מכל דבר אחר, מפני שכסופו של דבר אנחנו נגיע להסדר כלשהו עם היריבים. עם עצמנו, איני יודע איך נסתדר.

היו"ר מ' כהן-אבידב:

תודה לחבר הכנסת וירשובסקי, רשות הדיבור לחבר הכנסת אלעזר גרנות, ואחריו — לחבר הכנסת תופיק טובי.

אלעזר גרנות (המעריך):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני רוצה לפתוח את דברי בהשחתות בצער המשפחה ובצער ידידיה של אסתר אוחנה, אשר מכוניתה נרגמה כאבנים ובתוצאה מכך קיפחה את חייה. אני רוצה להביע את דברי הגיגיו הברורים ביותר על כל מעשה של אלימות, על כל מעשה של יידי אכזר, של פגיעה ברכוש ופגיעה בנפש, אשר נעשים מצד כלשהו בכל מקום שהוא.

אני רוצה להקדים דברי שבח לשר הביטחון על פיגוריה של מושבת המתפרעים "אליגנס", ולהביע בכך היפוכו של שבח למי שהתיר את הקמתו וקיומו של אותו יישוב במשך זמן כה ממושך ומיותר. זה היה יישוב בלתי-חוקי, גם על-פי אותו חוק ועל-פי אותה מדיניות של ממשלת ישראל שאני מתנגד לה. המעשה הזה, בוודאי, יירשם לזכרו של שר הביטחון.

רבתי חברי הכנסת, באזכרה לאסתר אוחנה אשר נערכה בדרהיי 22 בפברואר, דרש האיש לוינגר, המתכנה רב, נקמה ועונש מוות לכל מי שהורג יהודי.

מנחם כהן (המעריך):

חבר הכנסת גרנות, רב איננו תואר שחבר הכנסת מעניק אותו. הרב לוינגר הוא רב, רב שמעשיו אינם נראים, אבל אל תפסול אותו כרב.

אלעזר גרנות (המעריך):

מי שהסמיכו — הסמיכו, ומי שרוצה לקרוא לו רב — יקרא לו רב. על כל פנים, אני, כיוון שלמדתי "עשה לך רב וקנה לך חבר", אם אני יכול לעשות לי רב — אני יכול גם שלא לעשות לי רב. אבל מפני כבודך לא אחזור על זה.

ובכן, הוא דרש נקמה ועונש מוות לכל מי שהורג יהודי. מכלל זה משתמע שמי שהורג לא יהודי יש לו דין אחר.

בעיתון "נקמה" של תושבי השטחים נאמר: "התושבים

מדוע לא קמו ראש ממשלה ושר ביטחון בישראל ואמרו משהו? שמעתי את דבריו של שר הביטחון הבוקר: אני אומר זאת לשבתו. זו הפעם הראשונה מזה חודשים רבים שנאמרה מלה אחת נגד הדברים האלה. אני רוצה שיהרסו בתים; איני רוצה שיהרסו בתים של יהודים, אבל, אי אפשר לנקוט בשתי שיטות. בשתי אמות-מידה בעת ובעונה אחת. הדברים וועקים לשימים.

היתה התנחלות בקריית-ארכה. אבל מה קרה אחר כך בתוך חברון? הלאו כאלו על ההתיישבות בחברון אמר ישיעיהו את הדברים שאמר: "היו מגיעי בית בבית, שדה בשדה יקריבו עד אפס מקום".

גאולה כהן (התחיה):

על זה הוא אמר את הדברים האלה?

אלעזר גרנות (המערך):

כן. ישיעיהו אמר זאת בפרק ה', פסוק ח'. "היו מגיעי בית בבית" — כך עשיתם שם — "שדה בשדה יקריבו עד אפס מקום והושתכם לבדכם בקרב הארץ".

רבנות, אני חושב שדרוש דיון מעמיק בכל הנושא הזה. מוכרחים לשנות את כל הנהלים של נשיאת נשק בשטחים על-ידי אזרחים. אני סבור שאסור שאנשים יסחובו עם נשק מחוץ ליישובים. יש לבקש מחילה מאלפי חיילים בצה"ל, שאני יודע שנפגשם נוקעת מכך, שצה"ל צריך לשמור על חושבים, על יהודים ועל ערבים כאחד. אני יודע שיש חיילים רבים שהדבר הזה הוא להם לזרא, וגורם להם קושי נפשי; אבל, מוטב כך משימצא נשק בידי אזרחים שאינם מורשים לכך ושמשתמשים בו למעשים שלא ייעשו, למעשי פשע. ודבריו מכוונים גם לנשק שמחולק לערבים "שלנו" — לא רק ליהודים "שלנו". וידוע, שנעשו כבר גם מעשי רצח, אימים וסחיטה בנישק הזה.

לא הייתי רוצה שתהיה כאן אופוזיציה מול קואליציה. נדמה לי, שזה נושא שנוגע לכלול ואפשר להסכים לו. אנחנו חלוקים על המדיניות לאורך כל הדרך. אך סביב מוסר, סביב חוק, סביב צדק אפשר להתגבש ואפשר להסכים, לכן, אני מבקש שהצעת זו, לדון בנושא של מצב הנשק בין אזרחים בשטחים, ולקבל החלטה, שאזרחים אינם רשאים לשאת נשק מחוץ לגבולות היישובים שעליהם הם צריכים להגן על-פי הכללים והסדרים שנוהגים בצה"ל וצריכים להיות נוהגים, תתקבל.

ולבסוף, מחמת ההתנכלויות לאזרחים ערבים ליד מסגדים בימי שישי אני פונה לשר הביטחון בבקשה מיוחדת שיקפיד על כך, שיינקטו אמצעי ביטחון מיוחדים במינם, כי כנראה יש לנו עסק עם קבוצת אנשים — ואני מאמין שזו קבוצה קטנה, אבל היא מכתימה את המתנה כולה — וזמול הקבוצה הזאת צריכים להגן על אזרחים שחיים נהונים כידענו, על שאר הדברים נהוגים כמועד הנכון ובמקום הנכון.

היו"ר מ' כהן-אבידב:

תודה לחבר הכנסת אלעזר גרנות. רשות הדיבור לחבר הכנסת חופיק טובי, ואחריו — לחבר הכנסת יצחק זינגר.

חופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, הצעתנו הרחופה לסדרהיום היא לדון בפעולות הנפשעות של המתנחלים נגד בני העם הערבי הפלשתינאי בשטחים הכבושים, שהחרפו והתרחבו באזור חברון, במיוחד בתקופה האחרונה. אנשיהם של הרב לוינגר מקריית-ארכה והרב כהנא הגוענים פורקים מעל עצמם כל עול וחוק, מכריזים על עצמם כנציגי השלטון,

צידלי ביטון (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
זה לא נכון.

אלעזר גרנות (המערך):

זה לא נכון. נשק מועבר מיד ליד בלא רישום.

גאולה כהן (התחיה):

זה לא נכון.

אלעזר גרנות (המערך):

חברת הכנסת גאולה כהן, אם אינך בטוחה בדבר הזה, אני מציע לך לבדוק קודם לכן את הדברים. אני אומר את דברי לאחר בדיקה.

מיכאל דקל (הליכוד):

כשאתה יוצא לשמירה בקיבוץ אתה חותם על הנשק?

אלעזר גרנות (המערך):

בקיבוץ נותנים לי נשק ואני חותם על כל כלי שאני מקבל.

מיכאל דקל (הליכוד):

גם כשאתה יוצא לשמירה?

אלעזר גרנות (המערך):

כשאני יוצא לשמירה, אדוני.

מיכאל דקל (הליכוד):

אתם משק מסודר להפליא.

אלעזר גרנות (המערך):

אנחנו משק מסודר להפליא, וכך צריך להיות. קיימת בדיקה של צה"ל ובדיקות פתע של צה"ל, ובאים ובודקים אם אכן הונשק שנמצא בידי רשום וחתום על שמי. ואני משבח את צה"ל על הבדיקות האלה. כך צריך להיעשות, בקיבוצי ובכל מקום אחר.

חנן פורת (התחיה):

אותם נהלים בדיוק קיימים ביישובים.

צידלי ביטון (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
זה לא נכון.

אלעזר גרנות (המערך):

אני קורא ומצטט מתוך הכתוב, גם ציינתי את המקור של דברי. אציין עובדה נוספת מאותו מקור. רבניצב אריה איבצן טוען: "אין למשטרה דריסת רגל בתחום של פעולות ביטחון שוטף ביהודה ובשומרון".

רבנות, אין שום ספק, הדברים האלה לא באו בלא דקע. הציתי הפעם להימנע מן הוויכוח על עצם ההתנחלות. אני מכיר בכך, שממשלה חוקית של מדינת ישראל שנבחרה באוהר דמוקרטית מקיימת מדיניות שיש בה תמיכה בכנסת. איני מאמין בכיבוש נאור, ובכל זאת, זה תחום של עבירות חמורות. בתחום של פשע, כשיש דין ויש דין, אחד ליהודים ואחד לערבים באותם שטחים. ילד שזורק אבן — בית הוריו נהרס. לעומת זאת, מתנחל בא לחברון ובאופן פרובוקטיבי, שלא לצורך, מסתובב בחוצות העיר ומכריז: זה שלנו, זה לא שלהם. והלאו לשיטתכם, לטענתכם, לא באתם להתנחל במקומם של הערבים, אלא להיות אתם ולעדם. אותו חבור טיפש אמר מה שאמר, כמה דם יישפך על הדברים, שנאמרו בכיכרה של חברון, שזה שלנו ולא שלהם?

היו הדברים של הרב לוינגר? היו הדברים שהתפרסמו בעיתון "נקודה", ואיש אינו מניח, מדוע אינכם מגיבים? מדוע אינכם אומרים דבר? הלא אתם אחראים למדיניות ההתנחלות?

רק סכנת התפרצות שאין יודעים ממדיה ותוצאותיה החמורים, אלא יש בו סכנה רצינית גם לחברה הישראלית, כשכוח זה מפנה את חציו ומנסה לאכוף כוחו הנשק ובאלימות את דרכו הפאשיסטית המטורפת על החברה בישראל באמצעות דיכוי אלים של כל מי שיעז להתנגד לו.

וכאן נשאלת השאלה, מי אחראי למצב זה? האם רק הרב לוינגר והרב כהנא וחסידיהם? או מאשימים את ממשלת הליכוד בראשותו של מנחם בגין ואת שותפיו שרון ושמיר ואת יתר הרוגלים במדיניות של הנצחה הסיפוח של הגדה ושל הרצועה והמבצעים אותה, מדיניות ההתנחלות הרבתית ומדיניות עקירת העם הערבי הפלשתינאי ממולדתו מצמיחה את המפלצת שאנו עומדים מולה, כדמותן של כנופיות הרב לוינגר והרב כהנא, העורכות פוגרומים, הדורסות כל חוק וסדר והזוכות לעידוד הממשלה.

זו ציניות שאין לה דוגמה, להטיל את האשמה של מה שקוראים "אישקט בשטחים הכבושים" בנערים המפגנים בכפרים ובערים בגדה ובצפון, גם כשהם מיידים אבנים, האשם באי־השקט הזה הוא קודם כול השלטון, השלטון אשר רוצה לכפות על עם אחר את הכיבוש ואת הגירוש מהמולדת.

אנו מצטערים על מותה של אסתר אוחנה ועל כל דם שנשפך, אבל, אשם קודם כול הוא הכיבוש המקיף את הדרם של שני העמים, מדיניות הכיבוש והסיפוח, הפקעת האדמה והניסיון לגרש עם ממולדתו, היא מקור אי־השקט ושפיכות הדמים בשטחים הכבושים ובמזרח התיכון כולו.

מכונת ההפקעה והנישול של ממשלת הליכוד תפסה כבר קרוב ל־60% מהקרקע בגדה המערבית. היא משלמת כסף ומעניקה אדמה ובתים למתנחלים כמעט חנם. היא מהדקת את עניבת החנק מסביב לעצם קיומו של העם הערבי הפלשתינאי במולדתו.

האם מצפים ששם זה ישים עם חיסולו? המבוגרים והנערים, וקנים וטף ייאתו בכל גגור של חול ובכל אבן ויגנו על עצם קיומם. ממשלת הליכוד ושר הביטחון שלה, השולחים את אנשי כהנא להתנחל על אדמה מופקעת באזור חברון ולהקים התנחלות ששמה, למרבה הציניות וההתנאות, "אל־נקם". נקם ממי? מילדי בתי־הספר? מזקני הכפרים המנושלים מאדמתם?

אנו לא המימים ולא נצפה מממשלת הליכוד ומשלטון הממשל הצבאי שיחילו חוק אחד על המתנחלים, שפועלים בחסות מדיניות ממשלת הליכוד ובעידודה, ועל העם, החי תחת המגף של שלטון הכיבוש ושל שלטון המתנחלים הגזענים. אבל, אפילו מראה מתחסד של השלטון ביחס לחוק ולסדר אינו קיים. ילדים מתכפר דהרייה באזור חברון וזרקים אבנים הם עושים זאת כדי למחות נגד נישול עצם מאדמתו. הצבא מטיל עוצר של 19 ימים תמימים על הדהייה, אבל, כאשר מתנחלים יוריס, הורגים, עוצרים, מניחים פצצות ליד המסגרים, יוריס בחוצות כעורים ושבים ומתהלכים בחופשיות עם נשק במשך שבועות רבים, הממשלה יושבת בחיבוק ידיים.

ואני אומר: יש כאלה בתוך הממשלה שאפילו נהנים מ"שעשועי פורים" בחברון גם הם: שאם לא כן, האם היו עוברות למעלה משנתיים מאז שפע פיצוץ המכוניות של שלושת ראשי הערים וקטיעת רגליהם של כסאם שקעה וכארים חלף, מבלי להגיע לעקבות מניחי הפצצות?

נוכח הזעם הציבורי הצורך בשל השתוללות המתנחלים בשטחים הכבושים, הורה שר הביטחון החדש מר ארנס על

עורכים התקפות בזק על כפרי הסביבה, יוריס באנשים, פוצעים והורגים, מניחים חומרי־נפץ במקומות ציבוריים, עורכים חיפושים, מוציאים אנשים מבתיהם כלילות, עורכים מסדרי זיהוי בבתי־ספר, עוצרים וחוטפים אנשים, והכול — כצהרי היום. הם מתעללים בכני־אדם, בכני העם הערבי, מאיימים עליהם ומשליטים טרור ולות דין ולית דיין, זאת, כשהשלטון והממשל הצבאי, הטוענים שהם אחראים לסדר, עומדים מהדך, ולמעשה מעודדים מעשים אלה ומשלימים עם יצירת מצב של שלטון המתנחלים בגדה ובצפון. המטרה ברורה: למרר את חיי בני העם הערבי הפלשתינאי בגדה ובצפון ולהביא לייאושם ואולי גם לגירושם.

בשלושת השבועות האחרונים הפך אזור חברון למרכז הפעילות התוקפנית המתגרה של קבוצות מתנחלים נגד האוכלוסייה הערבית המקומית, זאת, לאחר שהרב לוינגר הכריז גלויות שאנשיו המזוינים יעשו סדר. אציין רק כמה דוגמאות של פעילות נפשעת זאת: ביום שישי, 25 בפברואר, התפוצץ מטען נפץ ממולכד מול הכניסה למסגד אל־קזאין בחברון. המתקן נועד להתפוצץ בדיוק בעת יציאת המתפללים מהמסגד ולגרום טבח במתפללים, אך הוא התפוצץ שתי דקות קודם לכן. יאסר קאוסמי בן 30 וחסן עבד א־נבי נפצעו. ביום ראשון, 27 בפברואר כלילה, נפתחו ירייות אל ביתו של מוחמד נאסר אל־ג'עבר בחברון. בתו עליה נפצעה. בית זה נמצא בקרבת קריית־ארבע. על בית זה נזרקו כבר רימונים ארבע פעמים, והכוונה היא להפחיד את תושביו ולא לצלם לעזוב אותו. ביום שני, 28 בפברואר, אירעה תקרית דומה ביטה, נורו ירייות על מכונית שנסעו בה הרשבים מהעירייה יטה, תושבים בחברון מספרים, שאין הם יכולים לפתוח את עסקיהם אחרי שקיעת החמה, אף באזורים הפנימיים של ערים, ואין הם יכולים להתהלך בחופשיות וכביטחון כרחובות בחשכת הלילה. מתנחלים מזוינים מקריית־ארבע משוטטים בחוצות חברון, מתנחלים לעוברים ושבים, מכים אותם ומכוסים אותם ומשליטים עליהם את אימתם, בתקופת פורים קראו לזה "שעשועי פורים" ואז התפרעויות אלה הגיעו לשיא חדש. ב־2 במרס, מתנחלים מהתנחלות כרמל שנסעו ברכבם דרך העירייה יטה, טענו שנרגמו באבנים על־ידי ילדים ובתגובה נכנסו לבית־הספר, עשו מסדר, ערכו מעצרים והתעללו בתלמידים ובמורים, אפשר להוסיף את פשיטת המתנחלים על מחנה הפליטים דהישה, יריות על מחנה פליטים ליד שכם ועוד עשרות מעשי טרור ואלימות שיוזמים המתנחלים.

זהו ה"סדר" שהרב לוינגר ואנשיו ואנשי "גוש אמונים" רוצים לכפות על בני העם הערבי הפלשתינאי בשטחים הכבושים כחלק ממסע ההתנחלות. תפיסת עוד ועוד שטחי קרקע, נישול העם הערבי מחברון וממולדתו, ולמעשה ביצוע מה שהרב כהנא אומר בגלוי: לגרש בכוח את הערבים מהארץ.

מועצת היישובים היהודיים בגדה המערבית מפיחה את רוח האלימות והגזענות ומנצחת על פעילות טרוריסטית זו. כביטאונה של המועצה, כתבי־העת "נקודה", בחודש שעבר נכתב: "תושבי יהודה, שומרון ועזה לא יוכלו לשאת עוד חוסר מעש וחוסר תגובה מתאימה, שאם לא כן נעבור על הציווי של 'לא תעמוד על דם רעך'". זו הטפה ברורה וגלויה לאלימות ולנקמה.

הגענו למצב שבו המתנחלים, בהנהגת "גוש אמונים" וכהנא, הופכים להיות הממשלה והשלטון בשטחים הכבושים. מצב זה, כשנוענים ושוביניסטים קיצוניים אלה, הקוראים בגלוי להרוג ולגרוש את בני העם הערבי החי במולדתו, נמצאים מופקדים על גורלה של אוכלוסייה זו, מצב מסורף כזה, אין בו

סגירת התנחלות "אלינקם". כפי ששמענו אתמול בשידורי הטלוויזיה, וכמו כן נעצרו כמה מאנשי כהנא. אולם, אין די בכך כדי להביא שקט וכדי להביא כיטחון גם לשטחים הכבושים וגם לישראל.

מי אינו יודע את מקור הרע? כאשר הרמטכ"ל הודה בבית-המשפט לפני חודש שהוא מצדיק את ההוראות להתעלל בחושבים הערבים בשטחים הכבושים. להטיל עונשים קולקטיביים על הורי ילדים מפגנים, לעצור אנשים שוב ושוב בלא כל אשמה ולהביא לידי כך, שקצינים יורו לערבים ללכת על ארבע ולנבוח כמו כלבים, כי "זה עובד טוב על הערבים". כלשונו הגזענית של הרמטכ"ל הזוכה לשבחים ולתמיכה מראש הממשלה.

מה הפלא שלאחר מכן נהגו אנשי הרב כהנא ואנשי לוינגר כפי שנהגו? צריך להעניש בכל חומרת הדין את המתפרעים ומפירי החוק. אבל, הכיבוש הוא האשם היסודי בטרדניות שאנו חווים בהן ובסכנות הצפויות גם לעם ישראל בתוך ישראל מהמליציות של הרב לוינגר והרב כהנא המוקמות בחסות הממשל הצבאי. אלה יהפכו ביום אחד לכווח כמו הכוח הפאשיסטי-הצרפתי כאלג'יר, O.A.S., אשר ככוח הנשק רצה למנוע פתרון, והם יעשו כך גם בישראל אם תחירו להם ולמדיניות המצמיחה אותם להמשיך ולהתפתח.

לכן, בהעלותנו את המצב הזה, אנו תובעים להפסיק את ההתפרעויות של המתנחלים ותובעים כיטחון וחיים שקטים עבור החושבים הערבים והגנה מהמגן המסומר של המתנחלים. עם זאת, אנחנו וגם מאשימים את הממשלה במדיניות של הנצחת הכיבוש וההתנחלות, מדיניות הנצחת סכסוך הרמים, מדיניות אשר מעמיקה את האיבה ואת הקוץ הדם של שני עמינו.

יש אפשרות לצאת ממעגל הקסמים הזה. יש אפשרות לצאת אל יחסים אחרים לגמרי. לא של הריגת אסתר אוחנה, לא של כיבוש והקצת דם מתמדת של העם הערבי הפלשתינאי, אלא של יחסי אחווה ושיתוף פעולה על בסיס של כבוד הדדי, של זכויות הדדיות של שני העמים, כפי שהמועצה הלאומית הפלשתינאית אמרה והכריזה לאחרונה. בשם העם הערבי הפלשתינאי היא הושיטה את ידה לשלום מכובד המבוסס על קיום שתי מדינות זו בצד זו, האחת — לעם הערבי בגדה המערבית ובצועה, והשנייה — לעם ישראל במדינתו.

זו הדרך ואין בלתה. עליידי ההתנחלויות והמשך הפרעות בשטחים הכבושים לא תמונצו את הפתרון הצודק הזה. אתם רק תעכבו אותו ותגורמו לכך שהוא יהיה אלים יותר, מכאיב יותר לשני העמים.

לכן, אנו קוראים לממשלה לעצור את ההליכה אל התהום ולקבל את היר המושטת של העם הפלשתינאי לשלום של כבוד, לשלום של כיבוד וזכויותיהם של שני העמים בשתי מדינותיהם. זו הדרך לכיטחון, לשיתוף פעולה ולשלום בין שני עמינו.

היור"ר מ' כהן-אבידב:

חודה לחבר הכנסת תופיק טובי.

(קריאות מיציע הציבור)

היור"ר מ' כהן-אבידב:

גברתי, אני מבקש. אני מבקש את הסדרנים.

(המשך הקריאות מיציע הציבור)

צירלי ביטון (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):

רי, התבייש לך, איך את מדברת?

היור"ר מ' כהן-אבידב:

חבר הכנסת צירלי ביטון, חבר הכנסת צירלי ביטון, שתוק בכבשה.

(המשך הקריאות מיציע הציבור)

גאולה כהן (התחיה):

זה היה הנאום הכי נכון.

היור"ר מ' כהן-אבידב:

"חברת הכנסת גאולה כהן, אני מבקש שלא להפריע."

צירלי ביטון (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):

— — — אתם הגורם לכל זה. מי גרם לרצח הזה? אתם הגורם לכל זה.

היור"ר מ' כהן-אבידב:

חבר הכנסת צירלי ביטון, אני מבקש שלא להפריע.

בני שליטא (הליכוד):

חבר הכנסת צירלי ביטון, שמעת מוסר השכל?

צירלי ביטון (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):

אתה צריך לשמוע מוסר השכל. מי הגורם לרצח הזה? הכיבוש הוא הגורם המרכזי.

היור"ר מ' כהן-אבידב:

חבר הכנסת צירלי ביטון.

צירלי ביטון (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):

— — —

היור"ר מ' כהן-אבידב:

חבר הכנסת צירלי ביטון, אני קורא אותך לסדר בפעם הראשונה.

אני מכריז על הפסקה של 5 דקות.

(הישיבה נפסקה בשעה 11:55 ונותרה בשעה 12:00).

היור"ר מ' כהן-אבידב:

חברי הכנסת, אני מחדש את הישיבה. אני מצטער על ההפסקה של 5 דקות ומתנצל עליה.

חבר הכנסת יצחק זייגר, בבקשה.

יצחק זייגר (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הצעה זו לסדר-היום זום חברי, חבר הכנסת פנחס גולדשטיין, אך נכצר ממנו להופיע כאן היום ולהעלותה בעצמו. הואיל והאני מזדהה עם הצעתו, הנני מעלה אותה במקומו ועל דעתו.

רבותי חברי הכנסת, לפני זמן קצר נרצחה אסתר אוחנה, זיכרונה לברכה, שאמה השכולה וקדוניה, הכואבים נכחו ביציע. היא נרצחה באמצעות אבן שנוזקה בידי פורעים בעת שנסעה במכונית באזור חברון. זמן קצר לאחר מכן נרצח ביריות שמעון אברגיל, זיכרונה לברכה, בשוק כעזה — גם הוא כירי פורעים. מכונית שהסיעה באותם ימים ילדים יהודים מבית-הספר לביתם בכיתא-אל — הותקפה באבנים גם היא. למרבית המזל, לא נהרג הפעם איש ו"רק" נפצע ילד. תקצר היריעה מלפרט את המקרים הרבים שבהם הותקפו יהודים וישראלים, לרבות נחיתת אנשי הביטחון, הנוסעים לתומם בדרכי יהודה, שומרון ועזה.

הטענה המחוצפת והמתחסדת כאילו זריקת אבנים היא מעשה קונדס של נערים, שאין שליטה עליהם, רק מגבירה את הזעם. רבותי חברי הכנסת, יש לשים קץ למצב הבלתי-נסבל.

בכל האחריות — אלא יש לו גם אחריות עקיפה ליידוי האבנים. כשאומרים שאנחנו שלטון כיבוש שם, כשעושים הפגנה באפרת, מה זה, אם לא אור ירוק גם ליידוי אבנים? אומנם, המחבלים ביהודה ובשומרון אינם זקוקים לשום עזרה: הם לא זקוקים לשום הסתה מבפנים, מכאן, מאתנו. הם מושתים דיים מבחוץ, ואפילו כלי הסתה זה מה שהם רוצים באמת. הם אינם רוצים אותנו בשטח, אבל מי שחושב, כמו הממשלה הזאת, שיהודה ושומרון הם חלק בלתי-נפרד מארץ-ישראל, ומי שהמדיניות שלו, כמו זו של הממשלה הזאת, היא שלא לפנות מתנחלים מיהודה ושומרון אלא לשלוח מתנחלים ליהודה ולשומרון — חייב להנהיג שם את הביטחון עבור האזרחים והתושבים גם כן.

אני, כיהודייה, יודעת ש"הקס להרג השכם והרגו" — כמדינה, כפרט, כשחיין כסכנה, אני, כיהודייה, יודעת שמקומי לעולם לא יהיה בין הרוצחים, אבל, גם לא בין הנרצחים. וליהדות יש אופציה שהיא הנכונה ביותר: לא עם הרוצחים, לא עם הנרצחים, אלא יש לרדוף את הרצח, לא לשבת בבית ולהירצח ולא, חס ושלום, לרצוח, אבל לרדוף את הרע, להשמירו ולמחותו מעל פני האדמה, זו האופציה שנתנה היהדות לעומת הנצרות.

לא עליתי לכאן היום כדי לדבר על הנושא הפוליטי — כפרט אחרי ששמעתי את דברי האם: חשבתי שזה היה הנאום הפוליטי ביותר — אלא בעיקר, כדי לקרוא בפניכם מכתב מנהג ב"אגד", המכתב חתום בשמו, אני רוצה ששר הביטחון, שהוא חדש בחפקידו, ישמע את חונן המכתב הזה שמחובתי — כך אני מרגישה — להביאו לבית.

"לכבוד חברת הכנסת גאולה כהן" — המכתב הוא לכבוד כל חבר הכנסת. אינני מכירה את האיש, הוא חבר ב"אגד", "הנודד": יידוי אבנים באוטובוס "אגד" קו 070, ירושלים — בית-אל — עפרה, כיום שישי, 4 במרס 1983, בשעה 13:20, בדרכי מירושלים לבית-אל ולעפרה, בקו 070, הותקפתי במחנה הפליטים "קלנדיה" ביידוי אבנים על האוטובוס. כתוצאה מיידוי אבנים זה נופעו שמשות האוטובוס מצד ימין. האבנים חדרו לאוטובוס ושברו הזכוכיות פוזרו ועפו על הנוסעים באוטובוס. באוטובוס היו כ-40 נוסעים: אנשים, נשים, ילדים, נשים כהיריון ותינוקות, ורק כנס איש לא נפגע. למעט שריטות.

"כנהג המכיר את הקו היטב — האטתי את האוטובוס ובשעת היידוי עצרתי ורצתי לעבר הנוערים המיידים, שמנו 25 נוערים וגילם נע בין 14 — 16 שנים, אילו המשכתי בנסיעה" — כמו שהורו לו. הוא סיפר לי שהורו להם לכרוח מהר, אז, לדעתו, הוא היה בורח מן הפת אל הפחת, לאן היה בורח? לגל נוסף של אבנים — "היו התוצאות יכולות להיות מחרדות, כלומר, כל שמשות דופן ימין היו מתפוצצות ופוגעות בנוסעים שישבו באוטובוס, פשוט נס מהשמים.

"עלי לצייין, שהאבטחה לא היתה באוטובוס מכיוון שהמאבטחים 'עולים רק כ-2 קילומטרים אחרי מחנה הפליטים קלנדיה, כוח צבאי לא היה במקום באותה שעה — השעה 13:20, זאת נקודה חשובה לבדיקה, היות שכניסת השבת היתה קרובה ביקשו ממני הנוסעים — רובם שומרי-שבת — להמשיך לבית-אל, ולעפרה בכל מקרה.

"לעצור, מקרה זה איננו חריפעי, אוטובוס זה, שומני הנסיעות שלו קבועים, הפך למטרה שכל אחד מרשה לעצמו ליידות בה אבנים, ילדים מגיל ארבע עד 18, פשוט הפקרות, כי התושרים הערבים יודעים שאוטובוס זה מסיע חיילים

הזכור לנו היטב מימי הפרעות והמאורעות לפני קום המדינה, כשהיהודים לא יכלו לנסוע בבטחה בשטחי ארץ-ישראל.

צירלי ביטון (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
אבל זה לא שטח ארץ-ישראל.

יצחק זינגר (הליכוד):

זה שטח ארץ-ישראל.

שולמית אלוני (המערך):

למה ערבים לא יוכלו — — —

יצחק זינגר (הליכוד):

רבותי, אלימות גוררת אלימות, והתוצאה — מהומות ואיסור נטילת החוק לידיים.

המדיניות המוצהרת של ממשלת ישראל היא, כי יהודים זכאים להתנחל בכל רחבי ארץ-ישראל, ומי שנוהג כחוק ובהתאם למדיניות זו זכאי לכך שהמדינה תגן עליו ותבטיח את ביטחונו בכל רחבי ארצנו. נכון, המתנחלים אינם צריכים לקחת את החוק לידיהם ולהגן על עצמם, וודאי שלא לנקוט פעולות תגמול ולהיגרר לפרובוקציות. אבל, אי אפשר להפוך את חייהם לגיהנום ולדרוש מהם להתאפק ולסבול בשקט. מדינת ישראל היא מדינת חוק וסדר, ושומה עליה לנקוט בעוד מועד יד קשה וצעדים נמרצים שיבערו את הנגע.

אני מציע, רבותי חברי הכנסת, לדון בנושא.

בטרם אסיים — הערה אחת לחבר הכנסת וירשובסקי, רצוני לומר לו, שהרמטכ"ל הנוכחי, רבי-אלוף רפאל איתן, הוא חייל מצטיין ומצביא מעולה, מהטובים ביותר שהיו לנו, והתנהגותו היא בעיני בלא רבב, עוול גדול נגרם לו לאחרונה, ואני מצר על כך. ראוי היה הרמטכ"ל לזרי דפנה, ולמגינת לב, זכה ביחס של כפיות טובה בלתי-צודקת, שהוא לא היה ראוי לה.

היור"ר מ' כהן-אבידור:

תודה לחבר הכנסת זינגר, רשות הדיבור לחברת הכנסת גאולה כהן, האחרונה בנושא זה.

גאולה כהן (התחיה):

אדוני הויכביראש, ברגע זה קיבלתי אבן שנוקתה אתמול בלילה בשעה 5:55 בדרך שילה-עפרה והכאתי אותה לכאן רק כדי להראות שבדיק באכן כזאת נהרגה אסתר אוחנה, זיכרונה לברכה (מציגה את האבן).

צירלי ביטון (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):

יש הרבה אבנים במגרש התנייה, את יכולה להביא.

גאולה כהן (התחיה):

אכן לא גדולה מזה.

הועקה של האם, ששמענו אותה כאן לפני כמה דקות, היתה בעצם "אני מאשים", אבל, היא גם נותנת לנו דרך של תשובה על השאלה האמיתית העומדת כאן לדיון, חברים, נכון, ליידוי האבנים יש רק פוליטי, מי שחושב כמו שהתבטא חבר הכנסת ברילב, כאשר נהרגו 6 חיילי הסדר בחברון, שלא היו צריכים להיות שם, ואז לא היו נהרגים — — —

צירלי ביטון (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):

נכון, נכון.

גאולה כהן (התחיה):

מי שחושב שאנחנו לא צריכים להיות ביהודה ושומרון, כדי שלא ניהרג, אומר לא רק את דעתו — ואני אומרת את זה

היא לא רק אלי, אלא דרכי לכל חברי הכנסת ובווראי לממשלה ובמיוחד לשר הביטחון.

אדוני שר הביטחון, אמרתי בתחילת דברי שהנושא הוא פוליטי, אידיאולוגי, ציוני. אין לי ספק שהיום הוא לא רק פוליטי-כללי אלא גם פוליטי-ספציפי. יידוי האכנים בא לרס את הדרך, לעצור באמצעות האכנים, לפני כואם של חוסין וערפאת למשאומת, וכמובן — להפחיד את המתנחלים. המתנחלים לא יפחדו, עם כל התלוצצות המזוהה שיש בעצם ישיבתם שם וגם מכחינות אחרות — — — הנה, עד היום רובם יושבים בלא גדרות והם מתנגדים לכל אוטובוס משורין; ככל שציקו להם כן ידכו וכן יפצו.

כמובן, מבחינת הממשלה הפתרון הוא גם פוליטי — התיישבויות נוספות, צפופות יותר, הייתי אומרת — בתוך הערים, להיפך, מדיניות של ישיבת הרוב היהודי בתוך חברון, בתוך שכם, בתוך רמאללה, אלה הם דברים שכטווח רחוק יש בהם לא רק הפתרון האמיתי של לחיות ביחד, כן, חבר הכנסת גרנות, בית בבית יגיעו, שדה בשדה, לא אחד על חשבון השני. יישבו יחד, יכולים לשבת יחד, אתה האחרון שצריך להיות בעד הפרדה, אין פה הפרדה, זוהי ארץ אחת, יש פה ממשלה אחת, ריכוזות אחת ותושבים שונים שרוצים לחיות בארץ הזאת — בית בבית יגיעו, לכן, יש לחשוב על כל הנושא גם מבחינה פוליטית ספציפית, לא רק כללית.

אני רוצה לסיים את דברי בקריאת שני קטעים קצרים. אני רוצה לערוך היום את ההשכנויות עם "שלום עכשיו", כבר עמדתי בתחילת דברי על נושא האחריות העקיפה שלו, דן ארקין, ב"דיעות אחרונות" מ"ד במרס מצטט מדברי איש "שלום עכשיו", חשוב מאוד לשמוע את הדברים האלה, גם אתה ידידי חבר הכנסת גרנות, אומר איש "שלום עכשיו": "נכון שהיום לא פורצים לביתו של אדם בכרזטוליות, באישון לילה, אלא לוקחים את המוכתר; הוא דופק על הדלת, אבל מזה אני מפתח, כי חייל מן השורה יאמר לעצמו: הרי אנחנו בסדר, אנחנו חיל-כיבוש הומני, ליכרל, תמור שכן יתחילו חיילים לחשוב, כיוון שלדעתנו אין כיבוש נאור".

חבר הכנסת שריר דיבר בשבוע שעבר על נושא הכיבוש. אני מסכימה, אף כי אני חושבת שישית, צה"ל, ששולט שם עם חיילים, לא נפגע כמו שיכול חיל-כיבוש להשחית, בדרך כלל חיל-כיבוש יכול להשחית, אבל, הפתרון הוא, למי שרוצה לצאת משם, אפילו אם יהיה נזק קל שבקלים — — — אבל, מי שרוצה להישאר שם — הרי אנחנו רוצים להתחיל את הממשל בממשלה, את הצווים — בחוקים, לקראת זה אנחנו חותרים, כדי לבטל את הכיבוש הזה, מבחינה מוסרית החייל הוא לא כובש גם כיום; הוא חייל בארצו, כמו בתל-אביב.

הו"ר מ' כהן-אביב:

חברת הכנסת גאולה כהן, הערתי לך כבר כמה פעמים, אבקשך לסיים.

גאולה כהן (התחיה):

מייד אסיים.

לכן, אי אפשר לכוא ולומר — הוויכוח הוא פוליטי; יש שתי דעות, ברוך השם, יש ממשלה שלא חושבת כך; יש לה מדיניות אחרת, אבל היא חייבת גם להנהיג את החוק.

החוק, אומר, בסעיף 305 לחוק העונשין, ש"העושה כדן מעשה בכוונה לגרום לאדם או אדם והמעשה או מחול עלולים מטבעם לסכן חיי אדם" — מטבעם, והראיתי את האבן הזאת — "דינו מאסר עשרים שנים וזו אשמה של ניסיון

ומתנחלים לבית-אל ולעפרה" — יודעים שבחשובה על יידוי אכנים אין שום יריות, גם לא יריות באוויר.

"כתוצאה מכך, הורי חיילים המשרתים בבה"ד 4, הרוצים לבקר את בנם החייל, או בנם המסיים טירונות, מפחדים לנסוע בקו זה. יש הורים שירדו באמצע הנסיעה כתוצאה מהאווירה ששררה באוטובוס.

"יש גם קבוצות תלמידים מבתי-הספר שרוצים לנסוע לשרדה-התעופה באזור התעשייה "עטרות" לביקור לימודי, לא פעם, לצער, אני נאלץ להסביר למורה מה קורה בדיוק והטויל לא נערך מחמת הסכנה.

"כשעה שנזרקות אכנים על האוטובוס האווירה בפנים קשה; מחזה של צעקות, צווחות, היסטריה — קשה להסביר את ההרגשה. יחד עם זאת עלי להתמודד עם הנהיגה. כאותם רגעים של יידוי אכנים או בעירת צמיגים הנסיעה הופכת אצלי לסיטו. עיני חייבות להיות מרוכזות בשולי הכביש, או אל גגות הבתים, או אל מחנות הפליטים ולהיות במתח מתי תגיע האבן ואם ככלל הסחיים הנסיעה בשלום. לא פלא שאף נהגי-יהודי לא רוצה לעבוד בקו זה" — מלבדו עובר שם עוד נהגי-יהודי אחד, רק שני נהגים יהודים הסכימו לעבוד בקו הזה — "הנהגים הערבים העובדים בקו הזה מפחדים לעצור את האוטובוס, לרדת ולדרוך אחרי הפורעים מחשש לנקמה, כי הנהגים גרים באזורים אלה.

"אם אני, הנהג, איפגע מאבן, אני עלול לאבד את השליטה על ההגה והאוטובוס על כל נוסעיו עלול להידרדר לאחד הוואריות הרבים שבצרי הדרך, או להתנגש חזיתית עם רכב אחר, בהתחשב בכך שהכביש חלק עם רדת הגשמים והשלגים.

"נקודה חשובה — פעמים רבות אני נמצא עם קבוצות נוסעים מעפרה לירושלים ואני נקלע למצב של יידוי אכנים וצמיגים בוערים על הכביש וגלי אכנים על הכביש. אין אפשרות לעקוף את הצמיגים הבעורים ואין לי דרך אלטרנטיבית. כשאני מסתכל מאחורי מסתבר לי במקרים רבים שעלי להגן על קבוצת ילדים, נשים, כשאני הגבר היחיד באוטובוס, מצב כזה היה בעבר.

"השאלה היא, עד כמה תהיה התאפקות שלי בעתיד. ההוראות שקיבלנו מקצין הביטחון של "אגד" הן, להימלט ממקום האירוע, אך זה לא תמיד אפשרי או הגיוני כפי שהזכרתי קודם. באיזו מחיר ומדי הגורמה להשיב באש להגנה עצמית, האם רק למשל כשיש לי שישה פצועים באוטובוס, פצועים קשה, פצועים קל, פחות או אולי יותר אנשים, רק חמישה חלונות שבורים, רק שני ילדים פצועים בראש?

"לכן, אני מודיע כזה, כי כרגע של סכנה כזאת, אם תהיה בידי ההחלטה, אני אגן על הנוסעים ועל כל-טיפת דם יהודי; אני אגן על כבודי ועל שלום כל נוסעי האוטובוס שכירי ללא יצא מן הכלל, בלי שום סנטימנטים. יהיו התוצאות אשר יהיו לאחר מכן, זה מקום פרנסתי וזכותי לעבוד בקו הזה בכבוד ולהגיע הביתה לילדי ככל נהג אחר.

"למרות הפיתויים הרבים — בגלל הנושא הביטחוני ובהיותי בעל משפחה — לעזוב את השירות בקו הזה, תהיה זאת בעיני בגידה בתפקידי ובהרגשתי כיהודי בארץ שבה נולדתי, לעשות זאת, תחתי יעבוד נהג ערבי עם כל ההגבלות שלו, לכן, אני מצפה ממך, כחברת כנסת, לפעול למען ביטחוני וביטחון ציבור הנוסעים גם כאזרח המדינה."

חבר הכנסת, מצאתי כי חובתי לקרוא מכתב זה, כי הפנייה

הפעלת החוק כשטח. כאמור בספר חוקיה של מדינת ישראל.
תורה.

היו"ר מ' כהן-אבידב:

תורה לחברת הכנסת גאולה כהן. אני מבקש למסור את
האבן לסדר.

אני מבקש מן הסדרנים ביציע להכניס את משפחת אוחנה.
הם יושבים? לא שמתו לב.

ד. הצעה לסדר-היום

מותה של אסתר אוחנה בעקבות זריקת אבנים ביהודה ובשומרון

נפשות ועולות להביא לאובדן השליטה בהגה. להידרדרות
הרכב או לפציעה אנושה בלא תקנה.

כל מי שטעם על בשרו חוויה מסוכנת ומשפילה זו אינו
זקוק לדברי הסבר ושכנוע בנדון. אבל, אני פונה גם אל חברי
הכנסת, שברוך ה' לא טעמו חוויה מעין זו: ינסה נא כל אחד
לשוות בדמיונו את עצמו כמעמד מעין זה. שבו מנפצת אבן את
זוגיות מכוניתו הנוסעת או לפי שיטה ששוכללת לאחרונה,
גולות כדור — "קוגלגרים" — הנורות לעברו כרוגטקה
תמימה. משחק ילדים שהוא דיני נפשות.

מונח לפני כאן העיתון "נקודה", ביטאונם של המתיישבים
ביהודה, בשומרון ובעזה. ובו המאמר הראשי אשר נכתב
בעקבות הירצחה של אסתר אוחנה. במאמר זה נכתבו בין
השאר הדברים הבאים, תחת הכותרת "לא תעמוד על דם רעך":
"אבנים אין ספור נזרקו על הרכבים שאנו נוסעים בהם בכבישי
יהודה, שומרון ועזה, פצעו ילדים ומבוגרים, ניפצו זוגיות,
עיקמו חלקי מרכב, שיכשו תחבורה ואורחות חיים. האחרים
על הכיטחון. צה"ל וחורגות ביטחון אחרות, שאליהם פנינו
פעמים הרבה למען יעשו להשלטת סדר, שכן אין לדעת מתי
ייפול החלל הראשון שייפגע מאבן, טענו, שכל עוד אין
הגורמים הפוליטיים, הקובעים את המדיניות, מתייחסים
בחומרה הראויה למייד האבנים ורואים בהם מפעילי נשק
קטלני ממש — לא יזכור החופעה".

אפסיק כאן לרגע ואימר, שבשיחה שהיתה לנו גם עם אלון
הפיקוד, בשעתו, עם מפקדי אזור ורכ"שים, נאמרו בדרך זו או
זו הביטויים: "אנו עומדים חסרי אונים, לא מפני שאין לנו
יכולת לפעול, אלא מפני שאין לנו ההוראות המתאימות
שעליהן נוכל לאכוף את החוק".

צריך לזכור שכיום, העונש של מי שמיידי אבנים הוא דרך
כלל מאסר על-תנאי שאפשר להמיר אותו כעונש כספי לא
גבוה. והעונש הכספי הזה משולם כצורה מסודרת ושיטתית
על-ידי ועדה שמונתה לעניין הזה על-ידי ידן ואש"ף. כמו
בנושא של בניית בתים, החשולם משולם והנער או האיש
מופיע כגיבור. הדבר הזה ידוע היטב לגורמי הביטחון. קצרה
ידם.

מזכירות מועצת יישובי יהודה, שומרון ועזה פעלה
בשנתיים האחרונות אצל ראש הממשלה, שרי הביטחון, הפנים
והתיווך, על-מנת שהממשלה תאמץ מדיניות נכונה, פרי
המלצת הגורמים הביטחוניים כשטח, מפני שהאוטוכוסים
המסיעים את התלמידים הם כלי הרכב המותקפים ביותר, אך
לשוא.

ההמלצה המרכזית, שלפיה יש לגרש את הנערים משליכי
האבנים אל מעבר לגבול, וזה העונש האפקטיבי ביותר, כפי

לרצח. זה מה שהחוק אומר. ולפי סעיף 332(ג): "יורה או זורק
דבר אל אדם שעל נתיב תחבורה או כלי תחבורה" — מה יכול
להיות יותר מפורש מזה? — "בכוונה לפגוע או לסכן את
בטיחותו של נוסע — דינו מאסר עשרים שנים". זה החוק
קובע.

אני קוראת לך, שר הביטחון, כשם שאני קוראת לכולם,
לפעול לפי החוק: לא להשאיר פרצות, כדי שהם יטלו את החוק
ליריהם. על הממשלה לסתום את הפרצות האלה על-ידי

היו"ר מ' כהן-אבידב:

חברי הכנסת, קראתי בשמו של חבר הכנסת חנן פורת
בקשר להצעה שהגיש. הוא לא היה באולם. אבל, בשל סיבות
מסוימות, בהתחשב במקום מגוריו ובהתחשב בנושא ובדמה
השפוך של הנרצחת, אני נתן לו את הרשות להעלות את
הנושא.

וזכר הכנסת חנן פורת. בבקשה.

חנן פורת (התחיה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני מודה לכבוד
היושב-ראש על שניתנה לי האפשרות לשאת את דברי. כי אכן,
האיחור שלי קשור לנושא שנדון כאן, קשור לנושא הביטחון
בדרכים.

אני שמח, אולי גם על יסוד ההתנסות האישית, שאוכל
לנסות למסור את הדברים כפי שאני חש ומרגיש אותם, לא רק
כחבר הכנסת המייצג ציבור אלא כאדם אשר חווה את הדברים
על בשרו יום יום.

כבוד היושב-ראש, לפני 40 יום הושלכו אבנים במבואות
הכפר דהרייה, בדרום הר חברון, לעבר רכב ישראלי, ופגעו
הישר בראשה של אסתר אוחנה מבית-ישיאן שנלוותה לחברה,
קצין בכיר בצנחנים, בעת סיורו כאזור. אסתר נפטרה לאחר
שבועיים שבהם פופרה מחוסרת הכרה בבית-החולים "הרסה"
בירושלים. הכרוניקה העיתונאית מסרה ידיעה צנועה שבה
דובר על אסון וטרגדיה.

אבל, רבותי חברי הכנסת, איננו עוסקים כאן כאסון
ובטרגדיה אלא בניסיון להריגה או לרצח, פשוטו כמשמעו.
ומותר לקבוע, גם בלי להזדקק לסמנטיקה המשפטית, כי יש
כאן עניין של מעשי פשע המכוונים לא רק כלפי המתיישבים
ביהודה ובשומרון אלא כלפי כלל האוכלוסייה במדינת ישראל
הנוסעת בדרכים בחבלי ארץ אלה.

על כן, אדוני שר הביטחון, חובה לנקוט את כל האמצעים
כדי לשים קץ וסוף פסוק למעשי פשע אלה.

אלעזר גרנות (המערך):

מכל צד שהוא?

חנן פורת (התחיה):

מייד אגע בזה. אני רוצה להדגיש: עבור המתיישבים
ביהודה, בשומרון ובעזה היה מותה של אסתר אוחנה תמורה
אדום עקוב מדם. אבל, לא היה בו משום חידוש או הפתעה.
חופעתו אלו של ילדי אבנים ובקבוקי תבערה, זריקת רימונים
ויר מן המארב מוכרות לנו זה שנים.

אנו טענו, התרענו והבהרנו, כי השלכת אבן על רכב נוסע,
חומרתה אינה פחותה משאר מעשי חבלה והיא גובלת בדיני

הפגיעה למינימום הנכס' נדרשים לנוע בדרכים כשהנכס חמושים בנשק אישי. בנוסף לאקדח, כשהוא לא דרוך, נצור וטעון במחסניו במצב הכנס בלבד. כמו כן, יש הנחיות אין לנהוג בתנועה רגלית. בתנועה רכובה יש להחזיק את הנשק בהישג יד, יש כאן הנחיות ברורות לגבי הוראות הפתיחה באש במקרים קריטיים, כאשר מותקפים באש ובחומרי חבלה, כאשר תושב יהודי נמצא בסכנת חיים עקב תקיפות גופניות אלימות באמצעות אכנים, בקבוקים, מטילי כדול, בעת ניסיון לחטיפת כלי נשק וכדומה. במקרים כאלה, מי שקורא לזה נטילת החוק לידים, איננו יודע חוק מהו, האמצעים האלה של התגוננות הם אמצעים טבעיים ומוכנים. אפילו חבר הכנסת זיגור אמר כי אין לקחת את החוק לידים גם במקרה של התגוננות עצמית, אבל זה לא החוק. החוק כך קובע:

אנו מבחינתנו מפנים את הבקשה, את החביעה, את הקריאה אל מערכת הביטחון ואל הממשלה שמנחה אותה, אדוני שר הביטחון, הדברים שקראתי משקפים את הרגשות הקשה — ואכן היא קשה — של המתיישבים ביהודה, בשומרון ובעזה. המתיישבים לא יירחצו, הם ישיבו ויקימו יישובים, יישבו בהם ויסיפו לכסס אותם, וכולנו, כל אלה המופקדים על המדיניות הזו, הרי חפצים בכך, גם אם יש חריגים קשים מאוד בעקבות זה. רק אתמול נודע לי על מכונות לחם שאינן מגיעות ליישובים בשל הפחד מפני זריקת אבנים. יש נהגים שאינם מוכנים להסיע תלמידים, כפי שאמרה כאן חברת הכנסת גאולה כהן, יש תופעות קשות עוד יותר, לא ניתצו, ההתיישבות תימשך.

אבל, יש לנו תביעות משר הביטחון החדש, משה ארנס, שנכנס לתפקידו לפני ימים ספורים, כשהוא מלווה באמונה ובציפייה מצד כל בית ישראל, ואנו רואים בכך אתגר אישי עבורו במובן החיובי.

אתה, אדוני שר הביטחון, היטבת להדגיש עם כניסתך לתפקיד, כי עליך ללמוד את הנושאים המורכבים והמגוונים הכרוכים בתפקיד, אבל, במקרה דנן, אדוני שר הביטחון, אין מקום לפסק-זמן העלול להתפרש שלא כהלכה כתהייה או כמבוכה. יש צורך בגיבוש אינטנסיבי של עמדה ברורה שתכוצע כשטח בצורה נחרצת וחקפית כדי להדביר תופעה זו עד תום. אנו מצפים באמון מלא לתשובתך בנדון.

היור"ר מ' כהן-אביב:

תודה לחבר הכנסת חנן פורת.

אני מזמין את כבוד שר הביטחון להשיב על ההצעות לסדר-היום.

שר הביטחון מ' ארנס:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, קודם כול אתייחס לדבריו הנואמים שהעלו את ההצעה לסדר-היום.

חבר הכנסת וירשובסקי טען שיש להפסיק את ההתנחלויות, יש לצאת מהשטחים ורק זה יביא להפסקת האיבה. נדמה לי, שהוא מתעלם מהניסיון ההיסטורי. עברנו תקופה של 19 שנים, חבר הכנסת וירשובסקי, החל בשנת 1948, שבה הלגיון הירדני הרס ופירק את כל נקודות ההתיישבות היהודיות ביהודה ובשומרון, ביצע מדיניות שלפיה שום אדם שמוצאו יהודי אסור היה לו להתיישב, לחיות ולבקר בשטח הזה. אני חושב שחבר הכנסת וירשובסקי יסכים אתי, 19 שנים אלה לא היו שנים בלא איבה. אבל, מעבר לזה: אינני חושב שאותו עירקון, שכנראה הוא דוגל בו, שיש להפריד בין אנשים על-פי גזע, דת ולאום, שיש להפריד בין יהודים לערבים,

שהדבר נלמד והוכח כימי היות משה דיין שר הביטחון, נפלו על אוזניים אטומות. הממשלה חששה מתרמית לא נאותה, אך לא פחות מכך מהצורך להתמודד עם מדיניות זו לפני כית-משפט ישראלי ולהצדיקה. אני מודה, יש כאן עונש חמור, אבל, שמענו כבר את דבריה של חברת הכנסת גאולה כהן על המעשה ועל דינו בכית-משפט ישראלי.

וכאן ממשיכים וכותבים: "על עיתון זה לא מקובלת כתיבה רגשנית. אף-על-פי-כן, כאשר אנו מסכמים לעצמנו את כמות האזהרות שהעברנו לממשלה ולגורמי הביטחון, את מספר התזכירים שכתבנו בעניין, אין אנו יכולים שלא לציין, שלאחר שלא הושם לב לכל אלה, מותר לנו להשתמש במלים הבאות: קול דמי אסתר אוחנה זועקים אלינו מן האדמה, צר הדבר, אך עלינו לקבוע, כי לו הייתה ננקטת מדיניות מתאימה, ניתן היה להרתיע את מיירי האבנים ולהדביר את התופעה הזאת עד תום. אבל, לצערנו, מדיניות זו לא ננקטה ולא ננקטה אף עתה, לאחר התוצאות הקטלניות, לאחר מותה של אסתר אוחנה."

אגב, רק אתמול נרגמו אוטובוס ורכב של משמר הגבול באותו מקום עצמו, במבואות דהרייה, ובקושי חולצו.

אנו רוצים להאמין שהממשלה תיתן את מלוא דעתה על בעיות הביטחון והחמורות שבפניהן אנו ניצבים ותמצא להן פתרון הולם על-פי המלצת גורמי הביטחון ומועצת י"ע. באותה הזדמנות נאמר כאן, וחשוב שהדבר ייאמר גם בפני בני משפחתה של אסתר: "למשפחת אוחנה ולחבריה הרבים של אסתר, לחטיבת גולני ששם שירתה ולחושבי כית-שאן שלוחים ותחומים כנים של תושבי יהודה, שומרון וחבל-עזה."

אדוני שר הביטחון, אני רוצה לומר משהו בדבר תגובתם של המתיישבים ביהודה, שומרון ועזה, בהזדמנות זו אפנה את הדברים כלפי-חבר הכנסת אלעזר גרנות.

הציבור המאורגן היושב ביהודה, שומרון ועזה מגנה בחריפות ומוקיע כל תופעה שיש בה ניסיון ליטול את החוק והסדר לידים ולעשות פעולות שיטור ופעולות של פגיעה שהיא ענישה קולקטיבית כלל ההכנה, אנתוני חושבים, שהייה בלדה כחברון היה מעשה של חרפה ויש צורך למצות את מלוא הדין עם מי שעשה זאת, אל יטחו במתיישבים ביהודה ושומרון את האשם של הפקרות אם קורה מקרה בודד זה או זה, שבודך כלל אין שליטה עליו, כדרך שאין שליטה גם על מטורים כעמנו, ואנו מוקעים כאשר העולם אומר: הנה היהודים.

הסטיראוטופ שאתם מנסים להדביק למתיישבים ביהודה ובשומרון בכל פעם, כאילו יש כאן הפקרות, הוא שקר גס, לא זה הקו.

הגדיל לעשות, אגב, העיתונאי דן מרגלית, שפרסם מאמר ב"כל העיר", תחת הכותרת "פוגרום צי"ק", ובן תמונתי שלי. שם הוא כותב שאני פרסמתי מאמר עבור חבר הכנסת וכו ציון הפיגועים שהיו בחקופה האחרונה כדי להצדיק את היריות כתוככי חברון וכדומה. אנו מוקיעים ומגנים מעשים כאלה בכל החריפות.

אבל, יש צורך לדעת מה קובע החוק עצמו, ואני הבאתי לכאן את ההנחיות מטעם מפקדת פיקוד מרכז: כללי התנהגות לאנשי ההתיישבות היהודית ברחבי אזורי יהודה ושומרון ובקעת הירדן. לידעתי, חבר הכנסת אלעזר גרנות, ההנחיות הכלליות הללו של הממשל קובעות ש"על-מנת למנוע פגיעה אפשרית בתושבי היישובים היהודיים או לצמצם את תוצאות

לאיתור גורמי הפגיעה. כך, למשל, מייד עם כבלו הדיווחים על הפגיעה החמורה באסתר אותנה וזכונה לכרכה. שעה שנסעה ברכבה הפרטי במכוניות דהרייה, כהר חכרון, אותו מידי האבנים ונעצרו חמישה חשודים. יש לי יסוד להניח שכתב אישום נגד חשודים אלה יוגש בקרוב לכית' המשפט הצבאי ביהודה ובשומרון.

ישאר האירועים המוזכרים בהצעות לסדרהיום נמצאים בבדיקה ובחקירה, שבמסגרתן נעצרו כמה חשודים הנחקרים כרגע על-ידי וזועות הביטחון. כאשר תסתיימה החקירה, ימצו את הרין עם האחראים להפרות החוק והסדר, בלא הבחנה מיהו הצד הנפגע, ואל ייטול איש את החוק לידי.

העולה מן האמור לעיל, וכיוון שהאירועים הנזכרים נמצאים בהליכי בדיקה וחקירה, אני מציע, אדוני היושב-ראש, להעביר לוועדה את ההצעות לסדרהיום של חברי הכנסת אלעזר גרנות, מרדכי וירשובסקי, יצחק זיגור, גאולה כהן וחנן פורת, ולהסיר מסדרהיום של הכנסת את הצעתו של חבר הכנסת תופיק טובי.

הי"ד מ' כהן-אביב:

תודה לשר הביטחון.

הצעה אחרת לחבר הכנסת וילנר, אם כי בדרך כלל נוהגים למסור את ההודעה מראש, אני מוסר את רשות הדיבור לחבר הכנסת וילנר.

מאיר וילנר (החיות הדמוקרטית לשלום ולשוויון):

אדוני היושב-ראש, חייכתי לשמוע מה יציע השר, על-ידי ההבחנה, על-ידי הצעתו להעביר לוועדה כמה הצעות ולהסיר מסדרהיום את ההצעה של חבר הכנסת תופיק טובי, הוא התווה מדיניות, הרוח של הצעתו היא, שתלונות או האשמות בדבר פגיעה באוכלוסייה אזרחית חפה מפשע בשטחים הכבושים — יש להסיר מסדרהיום.

הלא ידוע שנרצחו ביריות עשרות, וכמשך השנים מאות ילדים, חינוקות, נשים, זקנים וטף, ואיש לא הועמד לדין. כבר אני מדבר על ראשי הערים; איש לא נעצר, איש לא הועמד לדין על ההתנקשות בחייהם.

בזמן האחרון הדברים מתמירים, אנחנו כואבים את מותם של יהודים ושל ערבים כאחד. אנחנו כואבים שאסתר אותנה נפלה קורבן, כשם שאנחנו כואבים ש-500 צעירים ישראלים נפלו בלבנון. אבל מי אשם? ואיך לסיים מצב זה?

אני רוצה לומר שאשמה יש רק אחת, אשמה יסודית: הכיבוש, הכיבוש של אדמת עם אחד, רמיסת חייו, השפלתו, התעללותו בו לא רק מצד מתנחלים, חפיסת אדמותיו, הרס בתיו, עונשים קולקטיביים של עוצר על עיר שלמה, על מחנות פליטים שלמים, על כפרים שלמים. לכן, מי שתומך בכיבוש, שתומך בהתנחלות, מי שרוצה לדרווח בעם שני — הוא אשם בכל הקורבנות של יהודים ושל ערבים כאחד, ומי שנלחם בכיבוש נלחם בעד הביטחון של מדינת ישראל, למען הצלת חייהם של חיללים ישראלים, של אזרחים ישראלים, כמו למען החיים והזכויות של בני העם הפלשתינאי.

אסיים בקטע ממכתב למערכת "הארץ", שכתב אדם מחולון, בן-ציון בר: "אין לי שמץ של ספק שכל ההפגנות והעצרות של 'שלום עכשיו' מתקיימות בראש וכראשונה כדי שלא יהיו קורבנות מסוגה של אסתר אותנה, 'אומנם, נכון ש'שלום עכשיו' לא פרסמה מודעה בעניין זה, ולא על כל חייל ישראלי שנפל במלחמה הוא; אך באמקה הוא, כדי שלא יפלו חיילינו לשווא. אסתר אותנה נפלה בגלל כינוש השטחים בגדה

הוא חלק מהנורמות שלנו, של העם היהודי ושל החברה הישראלית. אינני חושב שאנו רוצים לנהוג לפי נורמה זו, לא ביהודה ובשומרון ולא בחלקים אחרים של ארץ-ישראל."

אני חושב, אדוני היושב-ראש, שראוי לצטט כאן היום דברים שנאמרו לכתב העיתון "וושינגטון פוסט" רק לפני כמה שבועות על-ידי תושב השומרון, כרים חאלף, לשעבר ראש עיריית רמאללה. הוא נשאל על-ידי כתב ה"וושינגטון פוסט" מהי הסיבה שאין עוד מעשי טרור ביהודה ובשומרון ואש"ף אינו מפעיל שם עוד. הוא השיב, שלאחר שהוקמו התנחלויות יהודיות כשטחים אלה, בנקודות אסטרטגיות, יהיה זה מעשה התאבדות לבצע מעשי טרור בשלב זה. ומי שזקוק לעוד הצדקה לפעולת ההתנחלויות ביהודה ובשומרון, הרי היא לפניו.

אני מסכים עם חבר הכנסת וירשובסקי, שבמערכה נגד האלימות ביהודה ובשומרון, וזו מערכה, ובמערכה למען החיישובת יהודים בשטחים אלה, עלינו להיצמד לנורמות שלנו ולא לנורמות של מידי אבנים ולאלה שגורמים מעשי טרור, ואנו נעשה זאת, נעמוד במערכה הזו תוך היצמדות לנורמות האנושיות שלנו.

אני חושב שחבר הכנסת אלעזר גרנות מתעלם מהעובדה שאותו מחזור של אלימות שפוקד, לצערנו, את יהודה ושומרון, מתחיל כניסיון לשבש את חייהם היהודים בשטח ואת התנועה החופשית בכבישים בשטח הזה. עלינו להבטיח שאפשר יהיה לנסוע בכבישי הארץ, ובכללם בכבישי יהודה ושומרון, בחופשיות ובבטחה, יהודים וערבים כאחד.

חבר הכנסת גרנות, ודאי שאנו רוצים להגיע למצב שבו כל אחר מאתנו יוכל לנוע בכבישים אלה בלא נשק, אתפלא מאוד אם דעתך היא, שכיום כבר הגענו לנקודה זו, ולא הייתי ממליץ בפניך בשלב זה לנוע בכבישי יהודה ושומרון כשאין מצויד בנשק.

הייתי מצפה מכל דוברי הבית בנושא זה, אפילו מחבר הכנסת תופיק טובי, שינסו לחרום בדבריהם להרגעת הרוחות. אני מצטער לקבוע, שלהערכתי הוא לא עשה זאת בדבריו כאן היום.

אני יכול לאשר את דבריה של חברת הכנסת גאולה כהן, שמדיניות הממשלה היא לעודד התנחלות בקנה-מידה רחב ביהודה ובשומרון, למנוע עד כמה שאפשר מעשי אלימות ולהבטיח שמעשים אלה לא ימנעו ביצוע מדיניות זאת.

אשר לדברי חבר הכנסת פורת, אני יכול לאשר, שהמדיניות שלנו לגבי מידי אבנים היא לאכוף את החוק כצורה מלאה, ולתת בידי הגורמים הנושאים באחריות לאכיפת החוק את האמצעים הדרושים.

אני מברך על דבריו של חבר הכנסת פורת נגד המעשים של קומץ אנשים, שלקחו את החוק לידים, ועל הצורך למצות אתם את הרין, וזהו קבוצה קטנה שאיננה מייצגת את הציבור הגדול והמפואר של המתיישבים ביהודה ובשומרון.

אדוני היושב-ראש, כוחות הביטחון וצה"ל פועלים בהתמדה למען שמירה על הביטחון ועל הסדר הציבורי באזור יהודה ושומרון, ולשם כך ננקטים כל האמצעים העומדים לרשותם, הן אמצעים למניעת הפרות של החוק והסדר הציבורי והן נקיטת כל הצעדים המשפטיים לאחר מעשה, כפי שמתחייב הדבר מן הרין ומתחיקת הביטחון החלה באזור.

עם קבלת דיווח על פגיעה כלשהי בנפש או ברכוש, מייד נפתחת חקירה שבמסגרתה נעשות כל הפעולות הנחוצות

גאולה כהן (התחיה):
כן.

היו"ר מ' כהן-אבידב:
חבר הכנסת טובי, האם אתה מסכים להעברת הצעתך לוועדה. בהתאם להצעת חבר הכנסת וילנר?

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולטוהר):
כן.

אני מבקש להפריד בין ההצבעות.

היו"ר מ' כהן-אבידב:
אני אפריד.

ה צ ב ע

ההצעה להעביר את הנושא שהעלה חבר הכנסת מ' וירשובסקי לדיון בוועדת החוץ והביטחון נתקבלה.

ההצעה להעביר את הנושא שהעלה חבר הכנסת א' גרנות לדיון בוועדת החוץ והביטחון נתקבלה.

ההצעה להעביר את הנושא שהעלה חבר הכנסת ת' טובי לדיון בוועדת החוץ והביטחון לא נתקבלה.

ההצעה להעביר את הנושא שהעלה חבר הכנסת י' זיגר לדיון בוועדת החוץ והביטחון נתקבלה.

ההצעה להעביר את הנושא שהועלה עליידי חברת הכנסת ג' כהן לדיון בוועדת החוץ והביטחון נתקבלה.

ההצעה להעביר את הנושא שהועלה עליידי חבר הכנסת ח' פורת לדיון בוועדת החוץ והביטחון נתקבלה.

וכרצונה ושלום עכשיו נלחם נגד כיבוש זה, המפיל קורבנות משני הצדדים. אנשי 'גוש אמונים' ויתר חסידי הכיבוש מתחזים כאכלים על אסתר אוהנה בעוד היא נפלה בגלל מדיניותם ומעשי הדיכוי שלהם בשטחים. מי שמנסה להשתלט על עם אחר ומרכא אותו באכזריות אל יעמיד פנים שאינו יודע כי העם המורכב ייאבק לשחרורו. והוא מסיים: "דמה של אסתר אוהנה ודמו של אמיל גרינצווייג — כולם קורבנות של אותה מדיניות כיבוש השופכת דם נקיים. אך אמיל גרינצווייג נפל במאבק לשלום ותוך הגנה על הדמוקרטיה בישראל".

באופן קונקרטי, אני מציע להסיר מסדר-היום את ההצעות של חברת הכנסת גאולה כהן ושל חבר הכנסת חנן פורת. ולהעביר לוועדה את הצעתו של חבר הכנסת תופיק טובי.

היו"ר מ' כהן-אבידב:

תודה לחבר הכנסת מאיר וילנר.

אני מרשה לעצמי לנצל את ההזדמנות לאחר הופעתו הראשונה של שר הביטחון לברך את שר הביטחון בהצלחה בתפקידו. אני מקווה ואנו מקווים, שאכן, בתקופתו ישרור ביטחון בכל רחבי המדינה וגם ביהודה, בשומרון ובחבל-עזה, ובתקופתו ישכון ישראל לבטח. איש תחת גפנו ואיש תחת תאנתו.

חברי הכנסת, אנו ניגשים כעת להצבעה. חבר הכנסת וירשובסקי, האם אתה מסכים להצעה להעביר את הנושא לוועדה?

מרדכי וירשובסקי (שינוי — מפלגת המרכז):
כן.

היו"ר מ' כהן-אבידב:
חבר הכנסת גרנות, האם אתה מסכים?

אלעזר גרנות (המערך):
כן.

היו"ר מ' כהן-אבידב:
חבר הכנסת זיגר?

יצחק זיגר (הליכוד):
כן.

היו"ר מ' כהן-אבידב:
חברת הכנסת גאולה כהן?

ה. הצעה לסדר-היום

הצעות למדיניות חדשה לגבי איגרות-חוב

העיקרי הוא אפוא הביטחון שבשמירת ערך כספם והנוילות היחסית שלו. המאפשרת להם לממש את ההשקעה גם לפני תאריך פירעון האיגרות. וזאת, כלא הפסד ריאלי.

ציבור החוסכים הפרטיים המחזיקים באיגרות-חוב מחזיק בחלק קטן מכלל שוק זה — 50 — 60 מיליארד שקל מתוך כלל שוק איגרות-החוב הנאמד ב-500 מיליארד שקל. רוב האיגרות מוחזקות אפוא עליידי מוסדות, כגון 'קופות גמל', פנסיה וחיסכון.

על מידת הסולידיות של החוסכים ניתן ללמוד מהיקף הפעילות היומית כבורסה ביחס לכלל השקעת הציבור בנכסים אלה. היקף הפעילות היומית היה בשבועות שחלפו כ-100 מיליון שקל. שהם כרבע אחוז בלבד מערך איגרות-החוב

היו"ר מ' כהן-אבידב:
חברי הכנסת, אנו ניגשים להצעתו של חבר הכנסת אריאל ויינשטיין. הצעות למדיניות חדשה לגבי איגרות-חוב. בבקשה.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):
אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, עשרות אלפים, מכל שכבות הציבור, נוהגים זה שנים את אמונם בחיסכון סולידרית שהממשלה מציעה אותו ככך שהם רוכשים איגרות-חוב ממשתלחיות ומחזיקים בהן.

אוכלוסיית החוסכים מורכבת בעיקרה מחוסכים לטווח בינוני וארוך, והם בדרך כלל חסרי יומרות ספקולטיביות. הם מבקשים לשמור על ערך הכסף לשם רכישת דירה לילדיהם, עבור טיולים ונופש, עבור רזרבה לצורכי רפואה ועוד. יעדס

אגרות-חוב, דהיינו — לרכישת נכס המוכית עצמו כנכס שאינו בטוח, ומכאן, המטרה המונטרית של ספינת אמצעי שלום לא תמומש ממילא.

אם האוצר ובנקי-ישראל חשים בנחיצות של כלי מונטרי לשם קביעת יעדים כלכליים, ניתן להציע הנפקת אגרות-חוב חדשות לזמן קצר, שבאמצעותן ניתן יהיה לווסת את שער הריבית במשק ואת כמות אמצעי התשלום, יייר-ערך כזה יאפשר שימוש בכלי מונטרי זה במשך כשלושה חודשים מבלי לפגוע בחוסכים לטווח ארוך. שממילא לא יפגו לרכישתו.

אדוני היושב-ראש, הבעיה המועלית עתה נוגעת, כאמור, לעשרות אלפים, אשר חלקם — כך אני מגיה — קרא בעיתונים על המדיניות המוצעת שביצועה עלול לפגוע בהם. אני יודע שגם בקריית הממשלה אין חמימות דעים כאשר להצעה, אבקש אפוא שמעל כמה נכבדה זו תישמע הורעה ברורה לאן נושבת הרוח כיום, ואני מקווה שיהא זה בכיוון של החלשה והרגעה.

מאחר שההצעות הנוגעות למדיניות חדשה הפכו לפומביות מעל כמות שונות, אף שאני חושב שנושא כזה אינו צריך להיות פומבי, ופרטים נמסרו בעיתונים, ועד כה, הכנסת לא היתה אחת מבמות אלה, אני מציע לקיים דיון במליאה.

הי"ר מ' כהן-אבידב:

תודה לחבר הכנסת אריאל וינשטיין, אני מזמין את סגן שר האוצר להשיב על ההצעה.

סגן שר האוצר מ' קופמן:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אנו תמימי דעים עם חבר הכנסת אריאל וינשטיין, כי אגרות-חוב המונפקות בשם המדינה על-ידי בנקי-ישראל הן אפיק השקעה חשוב לכל סוגי המשקיעים, ביניהם גם החוסכים של משקי-הבית.

אגרות-החוב האמורות, הנסחרות בשוק המשני, לא סבלו בשנים האחרונות מתנודות קיצוניות והן הבטיחו לחוסך, במצב האינפלציוני הנתון, שמירה על ערך חסכונו. בדרך כלל בתוספת תשואה סבירה.

עקב יציבותן של אגרות-החוב בשוק המשני נהנית השקעה זו מאמון הציבור. לדעתנו יש לשמור על כלי זה מתנודות קיצוניות גם בעתיד, כך שציבור החוסכים יוכל להמשיך לראות בו חיסכון ראוי לאמון. כרו, כי מי שחוסך באמצעות אגרות-החוב מבטיח בכך את הקרן ותשואה מתאימה על חסכונו. לאורך זמן, ולפיכך — את עתידו.

לאור הנ"ל אנו מציעים להעביר את הדיון בנושא לוועדת הכספים של הכנסת.

הי"ר מ' כהן-אבידב:

תודה לסגן שר האוצר חבר הכנסת קופמן.

חבר הכנסת אריאל וינשטיין, האם אתה מסכים להעביר את הצעתך לוועדת הכספים של הכנסת?

אריאל וינשטיין (הליכוד):

אני מסכים.

הי"ר מ' כהן-אבידב:

תודה, חברי הכנסת, לפנינו הצעה אחת: להעביר את הדיון בנושא לוועדת הכספים של הכנסת. אני מעמיד זאת להצבעה.

ה צ ב ה

בעד ההצעה להעביר את הנושא

המוחזקות בידי הציבור, שהנא, כאמור, כ-50 מיליארד שקל. פעילות זעומה כזו איננה מצביעה, לכל הדעות, על שוק ספקולטיבי.

אמונם של החוסכים באגרות-חוב נובע בלא ספק מכך שבנקי-ישראל, כהתאם למדיניות האוצר, דאג ועודנו דאג לוויסות ערכן של אגרות-החוב ואינו מאפשר ירידות או עליות גדולות בערכן. כל זאת, כדי להבטיח שדרך זו של חיסכון תמשיך לשרת אותו ציבור המעוניין לעתים לממש את רכשו גם לפני מועד פירעון האגרות שברשותו.

למרות התערבות זו של הבנק המרכזי ולאור הפיתוי שבמעבר לשוק המניות הפרטי הקורן, יש כיום בידי בנק ישראל מלאי של אגרות-חוב בערך כולל של למעלה מ-100 מיליארד שקל.

רצוני להדגיש, שלמרות מדיניות התמיכה והוויסות, מחירי אגרות-החוב כבורסה נמוכים בכמה אחוזים לערך ממחירים הצפוי על-ידי החישוב של מחיר הנפקה פלוס ריבית והצמדה. מדיניות התמיכה והוויסות שתיתאם נראית בעיני כמדיניות נכונה ועודקת, לאור המציאות הישראלית שבה שוק ההון אינו חופשי ומונחה פעמים רבות על-ידי האינטרס של בנקים ומוסדות מימון אחרים ולנוכח העדר ביטחון הקיים בהשקעה במניות. המדיניות הנוכחית ואופיין של אגרות-החוב גורמים לכך שהחיסכון באמצעות אגרות-חוב צמודות הפך לעיר מקלט לעמך המעוניינים לשמור על ערך כספם.

והנה, לפני שבועות אחדים שמענו על רוחות המנסכות בקריה הנושפות בעורפם של החוסכים הסולידיים, בעלי ההצעה מבקשים להפוך את שוק אגרות-החוב לאמצעי לקידום מטרת של מדיניות מונטרית. המנגנון הכלכלי העומד מאחורי הרעיונות הללו הוא פשוט למדי. בעת הזרמה ממשלתית מואצת, כאשר נוצר הצורך בספיגה של אמצעי תשלום מהציבור — יצף בנק ישראל את שוק אגרות-החוב בחלק מהדרכה שהוא אוזח כה, צעד זה יביא לידידת מחירי האגרות ועלייה כתשואתן-רווחיותן, דבר שיהיה פיתוי ליחידים לרכוש אגרות אלה במחירים הנמוכים, ומכאן הספיגה שתיווצר.

במצבים הפוכים, שבהם כמות אמצעי התשלום תרד מהידע המונטרי, יביא בנקי-ישראל לביקושים גדולים לאגרות, וכך יורם אמצעי תשלום על-ידי רכישת אגרות-חוב אלה מהציבור. לאור המציאות המשקית בהווה, ניתן להניח כי בעתיד הנראה לעין תימשך ההורמה הממשלתית, לכן, שימוש כמדיניות המוצעת משמעותו הורדה מתמדת של מחירי האגרות כדי להביא לרכישתן ולספיגה. פירוש הדבר, פגיעה במחזיקים, בחוסכים שנחננו אמונם ועורם נותנים אמונם בחיסכון זה.

עלימנא להמחיש את הפגיעה הצפויה מאימון הרעיון, אתן את הדוגמה הבאה: כדי להעלות את הרווחיות-התשואה של אגרות-חוב שמועד פירעונה בעוד 10 שנים ב-2% לשנה, יש לדאוג לידידת מחיר אגרות-החוב בכ-20%, מבחינה תיאורטית ייתכן שהמדיניות המוצעת היא הגיונית ולגיטימית, אך כנתוני המשק הישראלי, כאשר שוק אגרות-החוב מצומצם מאוד ביחס לבורסה ממילא, לא נראה שמדיניות זו תביא להישגים אשר יוכלו להצדיק פגיעה כה משמעותית בציבור.

קיים חידוק נוסף לטענה, שהמדיניות המוצעת אינה קבילה ואינה יעילה: סביר להניח שציבור של חוסכים מסורתיים, שייפגע מן המדיניות המוצעת, לא ייתן ידו לרכישת

היו"ר מ' כהן־אבידב:
 חברי הכנסת, אני נועל את הישיבה.
 הישיבה הכאה תתקיים אי"ה היום, בשעה 16:00. ישיבה
 זו נעולה.

לוועדת הכספים של הכנסת — רוב
 נגד — אין
 ההצעה להעביר את הנושא לוועדת הכספים
 של הכנסת נחקבלה.

הישיבה ננעלה בשעה 13:07.